

KÕRGUSI EI KARDA: Nataša (Nadia Kurem) näib end omapärase kostüümis kesk tavatut tehnikat tundvat igati hästi.

Harri Rospu

“Näkingeid” võib põhjustada šoki

KÕRGUSI EI KARDA: Nataša (Nadia Kurem) näib end omapärasest kostüümis kesk tavatut tehnikat tundvat igati hästi.

Harri Rospu

“Näkingeid” võib põhjustada šoki

Psühhoanalüüs sügaval vee all ja vee peal

Näkinge maailm näib kohati üpris eluline. Milline täpselt, selgub Rahvusooperis Estonia juba homme.

“See on täiesti unikaalne juhtum,” muigab skandaalsevõitu kuulsusega Moskva lavastaja Dmitri Bertman - et lavastaja ja peadirigent sedavõrd sõbralikult hakka saavad. Mille peale peadirigent Paul Mägi teatab, et koos olla Aleksandr Dargomõžski ooperi “Näkingeid” algmaterjali sekkunud päris tõsiselt. “Suure pieteeditundega siiski,” täpsustab ta. “Et säilitada parim, mis olemas, ja siduda see täiesti uue ideega.”

Mõningased kogemused on mõlemal mehel selles

vallas juba olemas - kaks aastat tagasi põhjustas nende ühine “Näkingeid” elevust Wexfordi ooperifestivalil Iirimaal. Põgus esietenduse eelne pilk teatrisaali lubab veel korral oodata midagi veel üllatavamalt.

Reaalselt fantastiline lugu

Lava pöörleb ja keerleb, ning tundub, et ühtäkki on ta kahekorruseliseks muutunud. Ongi. Tänu spetsiaalsele seadeldisele, mis endast lavasuurt platvormtõstuki kujutab ja mille päritolu USA ja Saksamaaga seostatakse. Ligi kolmveerand miljonit maksev imemasin jääb teatrisse ka edaspidi. Sedakorda paneb ta aga kenakesti proovile lauljate turnimisokuse ja kõrgusekarruse.

Tegevus toimub vee peal ja vee all. “See on fantastiline realism,” kommenteerib Dmitri Bertman, et ühe ropuga kohe selgeks ei saagi, kus lõpeb tegelikkus ja algab väljamõeldis. “See on lugu inimese vestlusest oma südametunnistusega. See on lugu reetmisest ja kättemakst, enesehävitamisest ja kirest ja muidugi armastusest. See on lugu, mida Puškini aegadest saab väga hästi üle kanda tänasesse päeva, tänastele inimsuhetele,” räägib Bertman psühhoanalüüsi, mis võib aset leida igal sajandil, igal maal, iga inimesega.

Viimase väite tõestuseks piisab, kui heita pilk omapärasele lavakujundusele. Või osaliste - eelkõige peategelase - kostüümidele. Needki pärinevad moskvalastelt -

vastavalt Igor Nezhnõilt ning Tatjana Tulubjevalt, ja võivad esmapilgul mõnusa šoki põhjustada.

Lavastajaga koos on niisii moodustunud kolmeliikmeline brigaad, kellele seekordne on üle maailma neljateistkümnes ühine lavastus.

Iga eluaasta kohta lavastus

“Kui mina olin teatriinstituti viimasel kursusel, Dima just alustas,” meenutab Neeme Kuningas, et juba väga noorest peast olnud Dmitri Bertmanil “kohutava lapse” kuulsus. Niisugustel nähtustel on aga teadupärast omadus aastatega süveneda. Mistõttu - ükskõik, kus Bertman parasjagu ka lavastab - ikka toob see ühes omajagu skandaalsust. Prae-

gu enda asutatud eksperimentaalses ooperiteatris Helikon töötav ning Berni Ooperistuudios meistriklassi juhendav Dmitri Bertman ise nimetab seda nüüdisaja inimese huvidele vastavate lahenduste otsimiseks. Neid on ta leidnud üsna rohkesti - oma 31 eluaasta jooksul on Bertman lavale toonud 31 lavastust.

Estonia teatrit - kinnitab Bertman - on ta alati heas mõttes välismaiseks pidanud. Nüüdki jõuab vaataja ette täiesti euroopalikul tasemel lavastus, tema sõnul suuresti tänu lauljatele. Esimesena nimetab ta Teo Maistet, kes just selle ooperiga alustas kunagi oma karjääri professionaalsel laval. Seekordne lavastaja - muide - polnud siis veel sündinud

Ita SERMAN